

Sammlaren

Tidskrift för

svensk litteraturvetenskaplig forskning

Årgång 133 2012

I distribution:

Swedish Science Press

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Göteborg: Stina Hansson, Lisbeth Larsson

Lund: Erik Hedling, Eva Hættner Aurelius, Per Rydén

Stockholm: Anders Cullhed, Anders Olsson, Boel Westin

Uppsala: Torsten Petterson, Johan Svedjedal

Redaktörer: Otto Fischer (uppsatser) och Jerry Määttä (recensioner)

Inlagans typografi: Anders Svedin

Utgiven med stöd av

Magnus Bergvalls Stiftelse och Vetenskapsrådet

Bidrag till *Samlaren* insändes digitalt i ordbehandlingsprogrammet Word till info@svelitt.se. Konsultera skribentinstruktionerna på sällskapets hemsida innan du skickar in. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 15 juni 2013 och för recensioner 1 september 2013. *Samlaren* publiceras även digitalt, varför den som sänder in material till *Samlaren* därmed anses medge digital publicering. Den digitala utgåvan nås på: <http://www.svelitt.se/samlaren/index.html>. Sällskapet avser att kontinuerligt tillgängliggöra även äldre årgångar av tidskriften.

Uppsatsförfattarna erhåller digitalt underlag för särtryck i form av en pdf-fil.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förordande som bedömare av inkomna manuskript.

Svenska Litteratursällskapet PG: 5367–8.

Svenska Litteratursällskapets hemsida kan nås via adressen www.svelitt.se.

ISBN 978-91-87666-32-4

ISSN 0348-6133

Printed in Sweden by
Elanders Gotab, Stockholm 2013

Sandra Day O'Connor en kommentar (dictum) att hon förväntar sig att en sådan reglering inte längre kommer att behövas om 25 år.

Om Yoshino i sitt bidrag till volymen *Law and the Stranger* behandlar ”andra platser” snarare än främmande personer, så diskuterar Pheng Cheah (University of California, Berkeley) i essän ”Necessary Strangers: Law’s Hospitality in the Age of Transnational Migrancy” i stället regleringar och inskränkningar av juridiska rättigheter för olika slags gästarbetare – vad han kallar ”nödvändiga främlingar”. Den första delen av hans essä behandlar ett antagande hos Immanuel Kant om att ökad handel – i dag motsvarat av såväl den europeiska som den globala marknaden – per automatik leder till ökad gästfrihet och ett villkorat ”världsmedborgarskap”. I den andra och tredje delen av sin essä tar Cheah upp två fall som problematiserar detta antagande: i det ena fallet handlar det om situationen för utländska hembiträden (Foreign Domestic Workers, FDWs) i Singapore; i det andra fallet kinesiska sexarbetare i Hongkong. Den första fallstudien tematiserar kontrasten mellan de lokala myndigheternas uttalade strävan att reglera och begränsa inflödet av utbildad arbetskraft och maktlösheten hos FN-organ och International Labour Organisation (ILO) att förhindra att FDWs rättigheter kränks. Denna fallstudie baseras på offentliga rapporter, policydokument och intervjuer med myndighetspersoner. Den andra fallstudien använder en annan optik och placerar sig metodologiskt inom området juridik och humaniora: Cheah använder sig här av Fruit Chans film *Durian Durian* (2000) för att å ena sidan analysera alienationen hos illegala invandrare från Folkrepubliken Kina i Hongkong, och å andra sidan beskriva den vänskap och solidaritet som uppstår mellan två unga kvinnor som illegalt befinner sig i Hongkong.

Filmen *Durian Durian* handlar om två kinesiska kvinnor som befinner sig illegalt i Hongkong, den ena (Ah Fen) för att återförenas med sina föräldrar som befinner sig där legalt, den andra (Xiao Yan) som sexarbetare. Ah Fen hör juridiskt sett hemma i Shenzhen, som ligger på andra sidan gränsen i Folkrepubliken Kina. Xiao Yan kommer från Mudanjiang i norra Kina, men har arbetat på en bordell i Shenzhen innan hon tog sig till Hongkong. I sin diskussion av Chans film intresserar sig Cheah främst för berättelseinnehållet och endast marginellt för dess filmiska och poetiska sidor. Det gör att hans diskussion av filmen mer har karaktären av innehållsreferat än analys.

Om man tar dessa tre essäer som typexempel för studier inom forskningsområdet juridik och humaniora så är Schors studie av främlingsmotivet i *Daniel Deronda* troligen lättare för litteraturvetare att ta till sig än Cheahs undersökning av villkorlig gästfrihet i Singapore och Hongkong. Till skillnad från Schors tematiska kontextualisering av Eliots roman hjälper Cheahs läsning av filmen *Durian Durian* oss inte nämnvärt att bättre förstå dess handling och huvudpersonernas psykologiska utveckling. Omvänt är det antagligen lättare för jurister att följa med i Cheahs analys av villkorlig gästfrihet i Singapore och Hongkong. I min mening är det emellertid Yoshinos utforskning av rättsliga heterotopier som på det mest intressanta och fruktbara sättet förenar ett juridiskt och ett litteraturvetenskapligt perspektiv på läsning av rättsliga utsagor på gränsen mot en skönlitterär praktik. Liksom de andra bidragen i volymen *Law and the Stranger* utforskar de alla tre på spännande sätt både hur lagen förhåller sig till (och därmed frammanar) den främmande och samtidigt möjliggör för den andre att integreras i vardagen, liksom även att föreställa sig en annan möjlig rättsordning. De knyter därmed an till och återaktualiserar de verk som nämndes i inledningen till denna recension, vilket hjälper oss förstå hur den antika diktningen talar direkt till vår egen sociala verklighet.

Leif Dahlberg

Björn Hammarfelt, *Following the Footnotes. A Bibliometric Analysis of Citation Patterns in Literary Studies* (Skrifter utgivna av Institutionen för ABM vid Uppsala universitet, 5). Institutionen för ABM vid Uppsala universitet. Uppsala 2012.

Under senare decennier har vetenskaplig forskning allt mer kommit att utsättas för olika typer av utvärderingar, ofta avsedda att mäta dess nytta och effektivitet. I det sammanhanget kommer inte sällan bibliometriska metoder till användning, gärna då olika mått på hur ofta en forskare citeras. Av olika skäl är de illa anpassade till hur humaniora fungerar – så dåligt att många forskare har kommit att uppfatta ordet ”bibliometri” nästan som ett skällsord. Slutsatsen är dock felaktig. Bibliometri är i sig en både neutral och sofistikerad vetenskaplig familj av metoder. När Alan Pritchard lanserade termen vid slutet av sextioalet avsåg han helt enkelt det område som utgörs av ”the application of mathe-

matics and statistical methods to books and other media of communications" (*Journal of Documentation* 25:4, 1969, s. 349). "Bibliometri" rymmer alltså också sådant som undersökningar av utgivningsvolym och forskares produktivitet – liksom för övrigt samma typ av studier inom skönlitteraturens område.

Problemen med bibliometrin som den ofta tillämpas är flera. För det första inskränker den sig gärna till analyser av citeringar (som då får bli det enda måttet på vetenskapligt genomslag). För det andra utgår den i regel från tidskriftsartiklar (men räknar inte citeringar i monografier). För det tredje utgår undersökningarna ofta från stora databaser med stark slagsida åt material från USA. För det fjärde tillämpas ofta en ranking av tidskrifterna där också de amerikanska tidskrifterna tenderar att hamna högst (de räknas som mest "internationella").

Många debattörer har redan pekat på hur detta missgynnar humaniora och samhällsvetenskap. Från Sverige kan nämnas ett par intellektuellt genomarbetade bidrag till diskussionerna: Janken Myrdals *Spelets regler i vetenskapens hantverk. Om humanvetenskap och naturvetenskap* (2009) och Ylva Hasselbergs *Vem vill leva i kunskapssamhället? Essäer om universitet och samtiden* (2009).

När Björn Hammarfelt nu publicerar en avhandling om svensk litteraturvetenskap och bibliometri, är den en välkommet inlägg i kunskapsuppbyggnaden gällande bibliometrins användningsområde och humanioras egenart. Åtskilligt av det han säger är visserligen kanske inte så överraskande för ämnets innevånare, om än bra att få summerat mot bakgrund av Hammarfelts forskning och hans föregångares. Annat förvänar desto mer.

Boken publiceras som monografi, men är väsentligen en sammanläggningsavhandling, bestående av fyra uppsatser ur olika tidskrifter och fyra omgivande kapitel. Efter att bland annat ha presenterat bibliometrin som fält och en del teorier om kunskapsstillväxt och vetenskapssociologi, ger Hammarfelt ordentligt utrymme åt att diskutera frågan om hur litteraturvetenskap i allmänhet och svensk litteraturvetenskap i synnerhet fungerar i jämförelse med andra vetenskaper. Han konstaterar att vetenskaplig forskning om litteratur i Sverige bedrivs inom en rad discipliner (främst inom ämnet Litteraturvetenskap och språkämnen), och att litteraturforskningen dessutom är ett genomsläppligt forskningsområde i den meningen att väsentliga insatser på området görs av intellektuella utanför de

rena universitetsdisciplinerna – kritiker, essäister, amatörforskare, skönlitterära författare, etc.

"Litteraturvetenskap" kan därför inte på något meningsfullt sätt begränsas till det arbete som bedrivs inom universiteten (lika litet som till ämnet Litteraturvetenskap). Karakteristiskt för forskningsområdet är samtidigt att det är ganska "glesbefolkat" – i jämförelse med tätbefolkade områden som naturvetenskaperna arbetar ganska få personer inom varje delområde. (Hammarfelt har lånat distinktionen mellan "rurala" och "urbana" forskningsområden från Tony Bechers och Martin Trowlers *Academic Tribes and Territories* [2001].) Denna gleshet innebär att det inte finns någon lika klart urskiljbar forskningsfront som inom naturvetenskaperna. Fenomenet förstärks av att litteraturvetenskapen har ett ovanligt långt historiskt siktdjup vad gäller återopad forskning; det är inte ovanligt med hänvisningar till forskning som publicerades för flera decennier sedan.

Inom ämnet Litteraturvetenskap publicerar sig svenska forskare i regel (om än inte uteslutande) på svenska (precis som andra länders litteraturforskare oftast publicerar sig på det egna språket), och den dominerande formen för publicering är monografin (inte tidskriftsartikeln). Hammarfelt summerar resultaten från en rad olika undersökningar gällande olika delar av världen till att 81 procent av litteraturforskare publiceringar sker i bokform (monografi/bokkapitel/redigerad antologi) och alltså bara i knappt en femtedel av fallen som tidskriftsartiklar. Motsvarande "bokandel" för några andra ämnen inom humanvetenskaperna varierar mellan 88 procent (religion) och 66 procent (historia) (s. 31). Många av litteraturforskarnas böcker vänder sig både till vetenskapssamhället och till den läsande allmänheten. Delat författarskap är ovanligt.

Allt detta gör, som bekant, svensk litteraturforskning sällsynt illa lämpad för att analyseras genom bibliometriska citationsanalyser – samtidigt som bristen på flerförfattarverk gör att enskilda forskare har svårt att komma upp i de höga produktivets- och citeringstal som präglar naturvetarnas verksamhet. Hammarfelt anför några skräcksiffror i sammanhanget. En norsk studie visade att bara 9 procent av bidragen inom humaniora indexerades i *Web of Science* (mot 97 procent av dem i biomedicin), medan en utvärdering i Uppsala avslöjade att bara 1 procent av publikationerna från Litteraturvetenskapliga institutionen togs upp i samma databas (s. 41). Senare i avhandlingen visar Ham-

marfelt själv att de svenska forskare som är de mest citerade fick *tillsammans* bara fem citeringar i *Web of Science* (s. 156 not 38). Siffror av detta slag övertygar om att bibliometriska citeringsanalyser inte är meningsfulla att genomföra för ämnet Litteraturvetenskap utifrån det digitala källmaterial som nu föreligger.

Ett försök att åstadkomma ett alternativ är det så kallade ”norska systemet”, där forskarna snarast utvärderas från en analys av produktivitet, där bidragen poängsätts efter publikationens prestige (refereegranskad artikel/bok på prestigeförlag/bok på mindre förlag, etc). Systemet har dock sina påfallande brister. En är att det mäter produktivitet, snarare än genomslag, en annan att gränsdragningen mellan akademiska och andra publikationer är både godtycklig och snäv, med resultat att bara några få procent av publiceringarna i bokform räknas som akademiska (s. 43). Förmodligen beror detta på ett banalt administrativt missförstånd av forskningsområdets dynamik. Till skillnad från många andra vetenskapliga områden (men i likhet med flera andra humanistiska ämnen) kan litteraturforskare publicera renodlad vetenskap på reguljära förlag – medan publicering på renodlat akademiska förlag ibland är en nödvändighet (med tanke på specialiseringsgraden i undersökningen), ibland en reservutgång. Hammarfelt diskuterar inte frågan, men det skulle förmodligen vara enkelt att visa att toppförlagen vad gäller genomslag för Litteraturvetenskap i Sverige knappast är de olika Actaserierna, utan snarare förlag som Bonniers och Norstedts – vilka ger just det största genomslaget för forskningsbidragen, räknat i citeringar, recensioner och prisbelöningar. (Läget är förmodligen något annorlunda i exempelvis USA och Storbritannien, där ett antal akademiska förlag också har orienterat sig mot den litterära offentligheten.) Vetenskaper som lever mer fjärran från den publicistiska offentligheten får uppfinna en sådan själv i form av inomakademiska bokserier, tidskrifter och konferenser. För Litteraturvetenskapen (och flera andra humanistiska ämnen), som lever betydligt närmare den publicistiska offentligheten, kan sådant te sig som en omväg – samtidigt som det akademiska specialsystemet naturligtvis är ett nödvändigt inslag också för dessa vetenskaper.

Upplysningar av detta slag tillhör bakgrunds-sammanhanget för de forskningsinsatser som Hammarfelt utför. Kärnan i avhandlingen är sedan fyra uppsatser, publicerade eller under publicering i engelskspråkiga tidskrifter.

Den första behandlar citeringspraktiker inom humaniora och litteraturforskning. Åtskilliga av huvudpunkterna har summerats ovan, men Hammarfelt noterar också några särskilda egenskaper inom de aktuella ämnena: för det första att citeringar inom humaniora i högre grad än inom naturvetenskaperna kan vara negerande eller diskuterande, för det andra att många humanistiska forskare bemödar sig föga om att förankra sin forskning hos föregångare (litteratursökningen är ofta ytlig, sällan systematisk), för det tredje att ett vanligt grepp är vad Arthur Koestler har kallat ”bisociation”, manövern att utföra en ny tolkning genom att tillämpa en ny teori på ett gammalt material (utan att ta större hänsyn till om äldre undersökningar utifrån andra teorier redan har givit ungefär samma resultat). Analysen görs med stor respekt och förståelse för vetenskapernas särart, men ger knappast en i allt smickrande bild av ett område som präglas av överdriven individualism, ibland nästan av egocentricitet.

Den andra uppsatsen handlar om citeringsmönster i engelskspråkiga litteraturtidskrifter under två perioder, 1978–1987 och 1998–2007. En mycket stor andel av de verk som citeras är monografier, och bland de mest citerade var verk av författare som Derrida, Barthes, Benjamin och Bakhtin. I jämförelse med naturvetenskaperna får dock också de toppciterade författarna ytterst få citeringar. Hammarfelt visar också att den interdisciplinära bredden inom litteraturforskningen tycks ha ökat – åtminstone i den meningen att citerandet av samhällsvetenskapliga monografier ökade under den undersökta perioden.

Den tredje studien gäller citerandet av Walter Benjamins *Illuminations* – den inflytelserika antologi med engelska översättningar av några av hans uppsatser som utkom 1968 och sedan i en rad nya upplagor. Hammarfelt utnyttjar *Web of Science* och konstaterar att citeringarna av Benjamin har ökat stadigt, både inom humaniora och inom andra ämnen. En detaljanalys visar att de mest citerade essäerna är ”Historiefilosofiska teser” och ”Konstverket i reproduktionsåldern”. (För ordningens skull ska kanske noteras att beskrivningen av denna uppsatssamling som en ”monografi” följer ur användningen av termen genom hela avhandlingen. *Illuminations* är en monografi i den meningen att den är en codexbok i en volym – till skillnad från en uppsats eller en tidskrift – men däremot inte i innebörden av att den skulle vara ett av författaren genomkomponerat verk; den är ju en uppsatssamling

sammanbragt av en redaktör annan än författaren. Hammarfelts val är dock fullt rimligt ur den bibliotekstekniska synvinkel där alla ”böcker” är ”monografier”; jfr s. 143, not 35.)

Den fjärde och sista uppsatsen har störst intresse för svensk litteraturvetenskap. Den behandlar citeringsmönster 2000–2009 i *Tidskrift för litteraturvetenskap* och i ansökningar till Vetenskaprådet. (Bägge materialen har sina brister, som kunde ha diskuterats utförligare, men har helt enkelt valts för att de föreligger i maskinläsbar form. En bred analys av monografier under samma period skulle förmodligen ha givit en annorlunda bild, liksom kanske en analys av *Sammlaren*.) Återigen visar sig monografier och bokkapitel vara de flitigast citerade. Intressant att notera är dock att fler referenser sker till verk på engelska än på svenska. Kapitlet innehåller också intressanta analyser av vilka forskare som är de mest citerade och de mest samciterade – arbetskrävande bibliometriska specialundersökningar som ger en sorts mingelbilder av det umgänge som sker i fotnoterna.

Som Hammarfelt noterar, är ansökningarna till VR ett säreget material. Liksom andra ansökningar tillhör de en retorisk genre där det intellektuella djupet inte alltid går lika långt som litteraturlistan – med en kärv formulering noterar han att många av referenserna, i det fall ansökan avslås, ”might never be formally cited or even read” (s. 140) av forskaren. Det är dåliga nyheter om anslagsgivaren föreställer sig att referenserna mäter en faktisk orientering – men goda nyheter för den som vill använda ansökningarna som en bibliometrisk trendometer. En tänkvärd dimension i analysen är också att åtskilliga svenska forskare som tillhör de toppciterade i Hammarfelts undersökning vederligen sållan eller aldrig har haft anslag från VR.

En egendomlighet i denna uppsats – liksom i de övriga – är att referenser till skönlitterära verk har rensats bort ur analyserna. Det är inte orimligt vad gäller hänvisningar till originalutgåvorna, men ut med badvattnet åker också det barn som kallas den textkritiska utgåvan – alltså den sorts grundforskning som innebär att etablera en ”korrekt” text, förse den med kommentarer och en inledning som i regel rymmer både kontextualisering och forskningshistorik. Uteslutningen beror naturligtvis på de rent tekniska svårigheterna med materialet i databasen (bakom en referens som ”Strindberg, *Fröken Julie*”, ”Strindberg 1984” eller ”Strindberg, SV 27” döljer sig egentligen en stor forskningsinsats av Gunnar Ollén), men följden blir att själva citerings-

analysen osynliggör en stor del av viktig humanistisk forskning. Utifrån forskningsfältets egen logik är det helt enkelt felaktigt att som Hammarfelt sätta likhetstecken mellan ”secondary sources” och ”scholarly publications” (s. 138).

Som har framgått har Hammarfelts avhandling åtskilliga goda kvaliteter. Den ger bra och pålitliga bilder av publiceringsstrategierna inom litteraturforskningen, och dödar effektivt alla tankar på att bibliometriska citeringsanalyser skulle vara en särskilt effektiv eller ens pålitlig metod för analyser av ämnets betydelse och genomslag (även om bibliometrin, som han visar, kan användas för att visa på andra mönster). Hans förståelse för humaniorans och svensk litteraturvetenskaps villkor har dock en egendomlig begränsning – oviljan att själv ta hänsyn till vad svenska forskare har skrivit på svenska. Den svenska litteraturvetenskapens historia och ställning har ju tidigare behandlats i åtskilliga sådana arbeten, somliga av dem med stark karaktär av vetenskapsteoretiska debattinlägg, men inte så få av dem med statistiska upplysningar av ett slag som borde ha intresserat Hammarfelt och i många fall kunde ha stärkt hans teser. Vad gäller kvinnolitteratur-/genusforskning kan nämnas Louise Vinges ”Har litteraturforskningen en damavdelning?” (*Lunds universitet meddelar*, 1975), om förhållandet mellan ämnet Litteraturvetenskap och språkännena Esbjörn Nyströms ”Litteraturvetenskapen i Sverige. Analys av en begreppsförvirring” (*TfL* 40:1, 2010). Nästan ingenting av detta syns dock i avhandlingen. I den avslutande litteraturlistan finns bara tre referenser till arbeten på svenska, två av dem närmast forskningsadministrativa traktater.

Det är svårt att veta vad en sådan lucka beror på. Kanske är det helt enkelt ett utslag av det slags ”internationalisering” som innebär att återopad forskning bör vara publicerad på engelska: den avslutande litteraturlistan omfattar 166 arbeten, 163 av dem på engelska och alltså tre på svenska. Tyska och franska? Ingenting på dessa språk – Pierre Bourdieu används exempelvis i engelsk översättning. Så avspeglar Hammarfelts avhandling det problem den ska behandla.

Utvärderingen av forskningen lär fortsätta, enligt den logik som finns inskriven i *New Public Management*, de ekonomistyrningssystem som används för att åstadkomma marknadsanpassning och effektivitet i den offentliga sektorn. Bara en naiv forskare kan fortfarande tro att hon eller han själv ensam i längden kan bestämma vad som är bra forskning. Sådana bedömningar måste vara en

långsiktig och kollektiv process inom forskarsamhället och rimligen bygga på en flerskiktad analys av olika typer av genomslag, liknande metoderna i motsvarande litteratursociologiska undersökningar av litterära framgångsfaktorer. Förslagsvis skulle en sådan undersökning för humaniora omfatta: produktivitet, publiceringskanal, antal recensioner som forskarens verk i bokform får (med innehållsanalys) i det inomakademiska respektive allmänpublicistiska systemet, annat medialt genomslag, citeringar, senare genomslag i undervisningsantologier, kurslistor och litteraturhistoriska översiktsverk (allt efter prestige-nivå).

Bibliometrins insikt är att genomslag för forskning är en mätbar social process, men forskningsadministratörernas tankefel är att de tror att enbart citeringsanalys kan fånga detta inom ett publicistiskt extrovert område som humaniora. Björn Hammarfelt avvisar sådana tankar med hög trovärdighet, men påminner samtidigt om bibliometrins användbarhet för vetenskapshistoriska och vetenskaps-sociologiska analyser på en annan intellektuell nivå än utvärderingarnas. Rätt använd är bibliometrin humanioras vän, inte dess fiende.

Johan Svedjedal

Interdisciplinary Approaches to Twilight. Studies in Fiction, Media, and a Contemporary Cultural Experience. Red. Mariah Larsson & Ann Steiner. Nordic Academic Press. Lund 2011.

Litteratur om vampyrer och andra monster har under det senaste decenniet bitit sig fast i den svenska litteraturvetenskapen. Vampyrlitteratur avhandlas i studentuppsatser, symposier och forskningsprojekt. Vampyren är dock en gammal litterär figur och del i ett mytologiskt demogalleri. Monster och andra omänskliga varelser har ofta fått representera det okända, det hotfulla och fått stå som symboler för döden i sagor och sägner. I dagens populärkultur frodas vampyrer, zombies och andra fantastiska varelser, och sagorna om Rödluvan och Snövit har filmatiserats i moderniserade versioner riktade till en vuxen publik. Forskningen är i det här fallet tämligen snabb med att uppfatta och börja kartlägga denna trend, vilket inte minst har visat sig i en nyutkommen antologi, *Interdisciplinary Approaches to Twilight. Studies in Fiction, Media, and a Contemporary Cultural Experience*. Det rör sig om en översikt av det mediala fenomen som Ste-

phenie Meyers fyra romaner om kärlekshistorien mellan en ung tonårsflicka och en vampyr har gett upphov till.

Antologin ompänner en mängd olika läsningar av Twilightfenomenet och dess syfte är att belysa det hela ur ett interdisciplinärt perspektiv. Analyser med utgångspunkt i Meyers romaner och filmatiseringarna av dessa samsas med analyser som bland annat behandlar ett reportage i ett livsstilsmagasin, fanfiction och vampyren som religiöst fenomen i dagens samhälle. Litteratursociologiska, filmvetenskapliga och feministiska ansatser (för att endast nämna några) står att finna bland uppsatserna.

I introduktionen ger redaktörerna, filmvetaren Mariah Larsson och litteraturvetaren Ann Steiner, en tydlig bild av Twilightfenomenets gigantiska omfattning och popularitet. Antologins åtskiljande av *Twilight* och *Twilight* är talande i detta fall. I de fall då analysobjektet skrivits kursiverat är det endast den första av de skönlitterära romanerna i Meyers serie som avses, eller filmatiseringen av denna. Utan kursivering ompänner det hela fenomenet (de skönlitterära verken, filmerna, fanvärlden, marknaden med mera). Den första romanens titel har alltså gett namn åt en hel värld. I inledningskapitlet väcks många intressanta frågor om svårigheten att ringa in fenomenet, och hur gränser mellan högt och lågt, genrebestämmelser och genusaspekter utmanas i Twilighttexterna. Samtidigt finns det redan i introduktionen en indikation på deras förutsägbara förmåga att också befästa en mainstreamkultur och västerländska normativa värderingar och förväntningar. Antologin består sedan av fyra avdelningar uppdelade efter olika teman (i turordning): "bodies and experiences", "readers and fans", "market and media" och slutligen "vampires".

En utgångspunkt för antologin är begreppet "convergence culture" så som det definierats och diskuterats av Henry Jenkins. I inledningen beskrivs detta fenomen som "an extremely widespread, creative universe where consumption spawns production and vice versa" (17). Med detta antar jag att antologins redaktörer menar den värld av information, artefakter och bilder som Meyers romaner har gett upphov till. Detta nämns endast i förbigående i introduktionen vilket kan ge en viss frustration i den fortsatta läsningen av antologins olika bidrag. Jag återkommer till detta senare. Inledningsvis är det också tydligt uttryckt att begrepp som "culture industry", "business", "consumer culture" och "contemporary society" är betydelsefulla